

**Verslag wedstrijdbezoek Willem II – NAC Breda
d.d. 21 november 2004**

Den Haag, 4 maart 2005

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Vorbereiding	7
2.1	Vooroverleg	7
2.2	Afspraken vooroverleg	7
2.3	Documenten en overleggen	9
2.4	Voorafgaand aan de wedstrijd	9
3	Waarnemingen audit wedstrijdbezoek 21 november 2004	11
3.1	Rolverdeling leden van het auditteam en medewerkers DSP-groep	11
3.2	Lokaal beleid en convenant	11
3.3	Inzet politie	13
3.4	Inzet Willem II	15
3.5	Inzet OM en gemeente	16
3.6	Begeleiding NAC supporters	16
3.7	Infrastructuur	18
3.8	Kaartverkoop	19
3.9	Spreekkoren	20
3.10	Combivervoer	21
3.11	Handhaving stadionverboden	21
4	Conclusies	23
4.1	Beleid	23
4.2	Uitvoering	24
	Bijlagen	
Bijlage 1	Samenstelling auditteam	31
Bijlage 2	Plattegrond stadion Willem II	33
Bijlage 3	Uitwerking aanleggen pasfotobestand BVO's	35

1 Inleiding

Het nieuwe 'beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld' is in 2003 door de Interdisciplinaire Stuurgroep Bestrijding Voetbalvandalisme en -geweld vastgesteld. In dit beleidskader is onder meer opgenomen dat de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een auditteam voetbalvandalisme instelt. Dit is met ingang van de competitie 2003-2004 gebeurd. Dit team heeft tot taak feitenonderzoek te doen naar ingrijpende incidenten van voetbalvandalisme in Nederland en onderzoek te doen naar het voorkomen van incidenten. Om inzicht te krijgen in die factoren die een rol spelen bij het verloop van een wedstrijd bezoekt het auditteam ook een aantal (risico)wedstrijden. Doel van deze bezoeken is om lering te trekken uit de voorbereiding en uitvoering van maatregelen die worden getroffen om een risicowedstrijd in goede banen te leiden. Daarbij wordt nagegaan of en hoe het 'beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld' in de praktijk wordt toegepast. Het auditteam wordt in zijn werkzaamheden ondersteund door medewerkers van onderzoeks- en adviesbureau DSP-groep.

De wedstrijd Willem II - NAC van 21 november 2004 was de eerste wedstrijd van het seizoen 2004-2005 in het kader van wedstrijdbezoeken van het auditteam. Voorgaand seizoen heeft het auditteam 4 wedstrijdbezoeken afgelegd. De rapporten van het auditteam zijn te downloaden op www.minbzk.nl/veiligheid/politie/voetbalvandalisme of op www.civ-voetbal.com/audit/auditteam-rapportage.htm Het auditteam bedankt iedereen die betrokken was bij deze dag voor hun gastvrijheid en bereidwillige medewerking.

2 Voorbereiding

2.1 Vooroverleg

Zoals gebruikelijk in Tilburg zijn in een totaal plan van aanpak aan het begin van het seizoen, de classificatie van deze regeling en de daarbij behorende maatregelen door het lokaal driehoeksoverleg vastgesteld. Op 7 oktober 2004 vond een kort vooroverleg plaats. Bij dit overleg waren de veiligheidscoördinatoren van Willem II en NAC en de voetbalcoördinatoren van de politie Breda en Tilburg aanwezig. Hoewel wel gebruikelijk bij wedstrijdbezoeken, was het auditteam hier niet bij aanwezig, omdat de selectie van wedstrijdbezoeken voor dit seizoen kort na deze datum heeft plaatsgehad. De afspraken van dit vooroverleg zijn opgenomen in het draaiboek van de wedstrijd van Willem II en schriftelijk bevestigd aan NAC op 13 oktober. Op 15 november was het maandelijks Multidisciplinaire Veiligheidsoverleg (MDVO). Het MDVO is een adviesorgaan van de burgemeester, waarin de gemeente, de politie, het OM, de GHOR (geneeskundige hulpverlening bij ongelukken en rampen) en Willem II zitting hebben. Zij ontwikkelen jaarlijks een plan van aanpak, waarin het algemene beleid met betrekking tot de wedstrijden wordt neergelegd. Voorafgaand aan iedere wedstrijd, wordt door het MDVO een wedstrijdplan gemaakt. Indien het risicowedstrijden betreft, moeten de autoriteiten van de bezoekende club en de officiële supporterverenigingen in het overleg betrokken worden. Het MDVO evalueert zo spoedig mogelijk na de wedstrijd de integrale aanpak van de wedstrijd en legt de uitkomsten vast in een verslag. Het MDVO maakt jaarlijks een evaluatie. In dit MDVO-overleg van 15 november is ook de wedstrijd Willem II – NAC besproken. Hiervoor is het auditteam door een misverstand niet uitgenodigd. De gemeente was dit maal afwezig maar normaal wel bij dit MDVO aanwezig.

2.2 Afspraken vooroverleg

De afspraken in het vooroverleg spitsen zich toe op de uit te voeren maatregelen die horen bij de indeling in risicoklasse C, de wijze van kaartverkoop, alcoholbeleid, stewarding en het vervoer van de NAC supporters.

Risicoklasse

De wedstrijd Willem II – NAC is ingedeeld in risicoklasse C. Voor deze risico-indeling is gekozen omdat deze streekderby altijd beladen is. De afgelopen 2 seizoenen is het op de wedstrijddag zelf rustig gebleven. In de aanloop naar deze wedstrijddagen is de afgelopen 2 jaar onder andere de ruit van een supporterscafé van Willem II ingegooid. Omdat er mensen achter de ruit zaten wordt dit beschouwd als poging tot doodslag dan wel poging tot zware mishandeling.

Daarnaast is een oudere man zwaar gewond geraakt toen hij vanuit een rijdende auto met NAC-supporters een vol bierblikje op zijn hoofd kreeg. Beide dus zeer ernstige incidenten. Ook deed een groep NAC-supporters tijdens de winterstop het station in een nieuwbouwwijk in Tilburg aan, op zoek naar Willem II aanhang. De politie kon een treffen vrijdelen.

Willem II verbindt aan de C-categorie een verplichte buscombi, 1 op 1 kaartverkoop en een alcoholverbod in het stadion (met uitzondering van de besloten ruimten).

Kaartverkoop

Op de wedstrijddag zelf vindt geen kaartverkoop plaats, de kassa's zijn gesloten. Voor de wedstrijd zijn in totaal 14.700 kaarten beschikbaar. Een seizoenkaart of clubcard is verplicht en er is geen neutrale kaartverkoop. De kaartverkoop is 1 op 1, in Tilburg betekent dit dat seizoenkaart of clubcardhouders in de voorverkoop op hun kaart 1 toegangkaart kunnen aankopen. Er zijn maximaal 800 kaarten beschikbaar voor de aanhang van NAC. Deze omwisselkaarten voor de verplichte buscombi worden verkocht via de ticketbox. NAC heeft geen Uitkaartsysteem.

De kaarten voor het uitvak kosten € 10,20, deze entreeprijs is inclusief 40% korting combivervoer. Willem II zal € 2,70 per deelnemende NAC-supporter in de buskosten van de verplichte buscombi bijdragen. Willem II heeft in samenwerking met NAC deze actie bedacht die ook bij NAC - Willem II van toepassing al zijn. Deze actie is bedoeld om de derby nieuw leven in te blazen en de buscombi over deze korte afstand acceptabeler te maken.

Alcoholbeleid

Bij deze wedstrijd wordt tot na afloop van de wedstrijd in het hele stadion geen alcohol geschonken, een uitzondering wordt gemaakt voor tijdens de besloten diners en buffetten. Op de tribunes is nooit alcohol toegestaan. Dit impliceert bij een A wedstrijd, dat men wel in de rust een pilsje kan kopen maar het niet mee kan nemen, dat voorkomt dat men een dienbladen vol mee kan nemen de tribune op.

Stewarding

Willem II zet 125 stewards in waaronder 13 hoofdstewards en 20 ingeleende stewards van RKC (die uitwisseling vindt wel vaker plaats). Verder worden 6 man beveiliging ingezet in het hoofdgebouw. De ervaring leert dat sommige sponsors de neiging hebben om personen zonder geldig toegangsbewijs mee te nemen.

NAC stuurt 8 stewards vooruit en levert per bus 2 stewards en 1 beveiliging. De taken voor de stewarding/beveiliging van NAC in het uitvak zijn: toezicht bij het fouilleren (ook politie houdt toezicht), de toiletten en het horecaverkooppunt. Verzorgen van de afscheidingen bij de hekwerken van aangrenzende vakken, vrijhouden van trappen en vluchtwegen en samenwerking met stewarding van Willem II.

Vervoer

NAC reist met maximaal 18 bussen in 4 clusters. Het eerste cluster wordt vijf kwartier voor aanvang van de wedstrijd verwacht (13.15 uur) en het laatste cluster een half uur voor het eerste fluitsignaal (14.00 uur). Na afloop van de wedstrijd worden de NAC-supporters 10 à 15 minuten opgehouden in het uitvak. Er reizen zes politieagenten in burger mee vanuit Breda.

Overige afspraken

Spandoeken met kwetsende teksten worden niet toegelaten, c.q. verwijderd. Vooraf en achteraf controleren de hoofdstewards van Willem II en NAC het uitvak op gebreken. Eventuele schade die door supporters van de bezokkende club is aangericht, wordt aan NAC doorbelast.

NAC zorgt dat haar supporters volledig geïnformeerd zijn over het toegangsbeleid en de kaartverkoop.

2.3 Documenten en overleggen

Documenten

Voor deze wedstrijd zijn de volgende documenten beschikbaar:

- brief d.d. 13 oktober van Willem II aan NAC met de afspraken uit het vooroverleg van 7 oktober 2004;
- wedstrijddraaiboek van Willem II;
- calamiteitenplan Willem II-stadion;
- geneeskundige hulpverlening Willem II stadion;
- draaiboek voetbalwedstrijd Willem II – NAC politie Midden/West Brabant;
- algemeen operationeel draaiboek 2004 – 2005, politie Brabant West;
- regionaal beleidskader (betaald voetbal) Politie Midden/ West Brabant;
- (Evaluatie 2003-2004 en) Aanpak wedstrijden Willem II seizoen 2004-2005 (lokale driehoek);
- Convenant Willem II, seizoen 2004-2005.

Overleggen

Naast het vooroverleg van 7 oktober en het MDVO van 15 november is er regelmatig telefonisch contact tussen de verschillende betrokkenen. Daarnaast zijn er kort voor en na de wedstrijd de volgende overleggen:

- Bij de politie begint de wedstrijddag met een briefing van alle commandanten op het politiebureau, gevolgd door een briefing van de commandanten per eenheid.
- Bij Willem II begint de dag met een briefing van de stewards en wordt het scheidsrechterskwartet door de veiligheidscoördinatoren ingelicht.
- Bij NAC worden de stewards voor vertrek van de bussen gebriefd.
- Voorafgaand aan de wedstrijd vindt een veiligheidsoverleg plaats in aanwezigheid van de veiligheidscoördinatoren van beide clubs, de scheidsrechter en de 4e official en, in dit geval, de KNVB auditor. Op basis hiervan wordt vervolgens gesproken tussen de scheidsrechter, de burgemeester over het door Tilburg aangescherpte beleid ten aanzien van spreekkoren (zie verderop in deze rapportage)
- Na afloop van de wedstrijd vullen de veiligheidscoördinatoren van de beide clubs het KNVB formulier 'wanordelijkheden' in.
- De eenheden van de politie worden aan het einde van de wedstrijddag gedebriefd. Ook de stewards van Willem II hebben een debriefing.
- De dag na de wedstrijd vindt bij Willem II de evaluatie van de wedstrijd plaats in bijzijn van de politie.
- Tijdens het MDVO van 1 december is deze wedstrijd geëvalueerd.

2.4 Voorafgaand aan de wedstrijddag

Van donderdag op vrijdagavond wordt 1000 kilo mest op de parkeerplaats van het NAC-stadion gereden. Daarbij is een spandoek opgehangen met tekst: "Iedereen schijt op NAC, wat boeren vervoeren is waar jullie in roeren." Foto's hiervan zijn de volgende dag te zien op een website van Willem II supporters. Er is geen schade aan het NAC-stadion. De leiding van NAC ziet het als een ludieke actie, maar houdt er rekening mee dat dit reacties kan geven bij hun aanhang¹.

Noot 1 Op 30 november wordt door NAC-supporters een stapel van 4500 luiers bij het Willem II stadion gedumpt met daarbij een spandoek met de boodschap: "Stilburg broekpoepers, zijn 4500 luiers genoeg om oew stront bij oew te houden?"

3 Waarnemingen audit wedstrijdbezoek 21 november 2004

3.1 Rolverdeling leden van het auditteam en medewerkers DSP-groep

Namens het auditteam is de wedstrijd bijgewoond door Margo Vliegenthart, Cees Ottevanger, Tom van Daalen, Marga van Aalst (DSP-groep) en Gea Schaap (DSP-groep). De volgende rolverdeling is aangehouden:

- Mevrouw Vliegenthart is aanwezig bij de driehoek (regiokantoor Ringbaan West) o.a. met de adviseur openbare orde en veiligheid van de gemeente Tilburg. Als het rustig blijft tijdens de wedstrijd, blijft de driehoek buiten stadion, mevrouw Vliegenthart blijft in het stadion. De burgemeester is op de tribune aanwezig bij de wedstrijd.
- De heer Ottevanger zal de politieorganisatie volgen, te beginnen bij het operationele overleg en de briefing van de commandanten Hij loopt deze dag mee met de algemeen commandant. Ook volgt hij de debriefing met de stadioncommandant.
- De heer Van Daalen loopt mee met de voetbal Officier van Justitie en de parket secretaris van het parket in Breda.
- Mevrouw van Aalst sluit aan bij de veiligheidscoördinator van Willem II. Zij volgt de briefing van de hoofdstewards de briefing per sector. Vervolgens is zij bij het veiligheidsoverleg in de bestuurskamer. Aan het eind van de dag is zij bij de evaluatie van de stewarding.
- Mevrouw Schaap gaat eerst mee met de politie Breda, op zoek naar supporters die buiten de combi om willen reizen. Daarna volgt zij de briefing van de NAC-stewards, reist zij samen met de stewardcoördinator mee met de combi van Breda naar Tilburg en gaat mee het uit vak in. De tweede helft sluit zij aan bij de voetbalcoördinator van politie tevens operationeel commandant van het stadion.

3.2 Lokaal beleid en convenant

Convenant

De gemeente Tilburg beschikt over een convenant Betaald Voetbal seizoen 2004 – 2005, dat op 8 oktober 2004 is ondertekend door de voorzitter van Willem II, de burgemeester van Tilburg, de districtschef van politie Midden en West Brabant de officier van Justitie van het Openbaar Ministerie Breda en de regionaal geneeskundig functionaris. Het convenant ziet er zeer systematisch en beleidsmatig goed doordacht uit. Ten aanzien van de verantwoordelijkheden van de ketenpartners is het 'beleidskader bestrijding voetbalvandalisme en voetbalgeweld 2003' als uitgangspunt gehanteerd. Het beleidsdoel: 'reductie van politie-inzet' wordt expliciet genoemd.

In het convenant wordt uitgebreid ingegaan op de wedstrijdorganisatie en de verdeling van verantwoordelijkheden. De tolerantiegrenzen zijn duidelijk aangegeven. Wat betreft spreekkoren is het volgende opgenomen in het convenant: (...) *Indien de wedstrijd bij kwetsende spreekkoren wordt stil gelegd dan is het beleid om de wedstrijd niet meer verder te laten spelen. (...) Voorafgaand aan de wedstrijd vindt overleg plaats tussen het arbitrale kwartet, beide veiligheidsverantwoordelijken van de clubs en de waarnemer veiligheid van de KNVB, indien aanwezig, zo nodig aangevuld met de lei-*

dinggevende van de politie, over de te volgen procedures bij discriminatie en ander ontoelaatbaar gedrag. De te volgen procedures worden vastgelegd in het operationeel draaiboek.

Het onmiddellijk staken van de wedstrijd bij spreekkoren wijkt af van het landelijke beleid.

Supportersverenigingen zijn niet betrokken bij het opstellen van het convenant. De Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen Midden en West Brabant (GHOR) is in het kader van voortdurende verbetering van de aanpak, dit jaar voor de eerste maal medeopsteller en -ondertekenaar van het convenant.

Plan van aanpak, Algemeen politiedraaiboek en Regionaal politiebeleid

Het plan van aanpak 2004-2005 van de driehoek en het Algemeen draaiboek van politie geven de aanpak van de organisatie van Betaald Voetbalwedstrijden duidelijk en uitgebreid weer. Ook hierin wordt aandacht besteed aan het terugdringen van politie-inzet.

Alle wedstrijden van voorgaand seizoen zijn in het plan van aanpak beknopt beschreven, geëvalueerd en op basis hiervan wordt het voorstel gedaan voor risico-indeling en sterkte bepaling van politie voor het seizoen 2004-2005. Verder wordt voor de politie het beleid rondom handhaving stadionverboden beschreven, evenals de tolerantiegrenzen, het spreekkorenbeleid (direct staken), bijzondere APV artikelen en de procedure intake arrestanten.

In het regionaal beleidsplan van de politie wordt gemeenschappelijk beleid geformuleerd voor de 4 districten in deze regio waar betaald voetbal wordt gespeeld. Op deze wijze moeten de taken en verantwoordelijkheden en het beleid meer op één lijn worden gebracht. Zodoende kan makkelijker capaciteit worden uitgewisseld en wordt onduidelijkheid voor supporters weggenomen.

Draaiboeken wedstrijd

In het wedstrijd draaiboek van de politie zijn beleidsuitgangspunten voor deze wedstrijd, zoals de wijze van vervoer van de supporters, bijzonderheden over de kaartverkoop, spreekkorenbeleid en het te hanteren alcoholbeleid, opgenomen. Verder staan in dit draaiboek actuele informatie over het gedrag van de supporters, alsmede specifieke taken van de in te zetten eenheden, de namen van de personeelsleden en nadere gegevens over dienstverbanden, briefings, voeding materialen en verbindingen. Bijzonder is het uitgebreide bejegeningprofiel.

Het draaiboek van Willem II is beknopt en helder. De meeste noodzakelijke kenmerken staan er in, maar er staat niet in vermeld dat het een verplichte buscombi betreft.

Enkele bijzonderheden en een besluitenlijst waren niet opgenomen in het draaiboek bijvoorbeeld: beleidsuitgangspunten, een tijdsschema, spandoeckenbeleid, taakverdeling stewarding (m.n. in relatie tot stewarding bezøkende club), bijzonderheden m.b.t. bezoekersvak en einde wedstrijd (o.a. ophouden NAC supporters), weren NAC supporters uit andere vakken en de collecte-actie in vier vakken van het Tifositeam.

Het calamiteitenplan en het plan voor Geneeskundige hulpverlening zijn beschikbaar.

Sociaal preventief supportersbeleid

In Tilburg is in het kader van sociaal preventief supportersbeleid het project De Held opgezet. De voetballers gaan de scholen in en geven voorlichting tegen pesten en racisme, zij worden daarbij door jeugdwelzijnswerkers begeleid en ondersteund. De financiering van de welzijnscomponent van dit project staat op losse schroeven. Een knelpunt dat het auditteam ook al op andere plaatsen is tegengekomen.

Er is een supporterscoördinator bij Willem II, tevens bestuurslid van de supportersvereniging en vrijwilliger van Willem II. Daarnaast is er een medewerker supporterszaken, ook een vrijwilliger, die zich met de moeilijke jongeren bezighoudt.

3.3 Inzet politie

Inrichting politieorganisatie

De politie Tilburg probeert zoveel mogelijk dezelfde mensen in te zetten bij wedstrijden van Willem II. De volgende inzet is gedaan voor deze wedstrijd:

• Algemeen commandant + ondersteuning	5 personen
• Commando stad-stadion + ondersteuning	5 personen
• Supportersbegeleidingsgroep:	4 personen
• Openbare orde eenheden	16 personen
• Hondengeleiders:	2 personen
• Arrestantentransport (2 voertuigen):	4 personen
• Mobiele Eenheid (1 peloton):	50 personen
• Aanhoudingseenheden:	23 personen
• Bereden brigade;	6 personen
• Verkeer (4 motorrijders, 9 verkeersposten vrijwillige politie)	13 personen
• Criminaliteit (Hulpofficier van Justitie)	1 persoon
• Intake arrestanten	2 personen

De geplande politie-inzet bedroeg 976 uur, de werkelijke inzet was 947 uur (122 personen). Dit is hoger dan vorig jaar, maar wijkt niet sterk af van de gemiddelde inzet van de afgelopen jaren bij deze wedstrijd (975, 800, 994 en 791 uur²). Er is geen politie in het stadion aanwezig, met uitzondering van de supportersbegeleiders. De gemiddelde politie inzet bij Willem II over het hele seizoen was de afgelopen jaren 368, 335, 376 en 202 uur.

Politieoptreden wedstrijddag

Om circa 10.00 uur wordt nagenoeg al het personeel van de regeling ontvangen in de kantine van het districts bureau van de politie. Om 10.30 uur worden de operationele commandanten gebriefd door de voetbalcoördinator/ commandant stadion. Zij kregen een overzicht van alle maatregelen en inzet. De briefing maakte een professionele indruk met projectie van plattegronden en met foto's van verkeerssituaties en belangrijke plekken in verband met de openbare orde. De informatie overdracht was helder en voldoende. In de briefing wordt onder andere gewag gemaakt van het incident met de mest bij NAC.

Noot 2 cijfers CIV

Ook werd een fotoboek van de personen met een stadionverbod ter beschikking gesteld. Verkeersomleidingen en stremmingen zijn besproken, onder andere in verband met het wegleiden van de NAC-bussen na de wedstrijd. De commandanten briefden aansluitend aan deze briefing hun eigen eenheden. Om 11.15 uur was de regeling operationeel; de politie is volledig op straat. De aanvang van de wedstrijd is gepland om 14.30 uur.

Het politieoptreden wordt aangestuurd door de Algemeen commandant die plaats neemt in de Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK), iets verder van het stadion in het regiokantoor van politie. De Algemeen Commandant wordt ondersteund door een meldkamerman en een journaalschrijfster. In de meldkamer is de Algemeen Commandant afhankelijk van de politieverbindingen (radio) en de televisie (nieuws en teletekst). Zo nu en dan is er via de mobiele telefoon contact tussen de Algemeen Commandant en de stadioncommandant. De handhaving van de openbare orde en veiligheid in en rondom het stadion, wordt aangestuurd door de stadioncommandant die zich op de parkeerplaats voor het stadion bevindt ("...daarbuiten, daar gebeurt het meest...").

Om 13.15 uur komen de eerste bussen van NAC aan bij het stadion. De bussen worden in de zogenoemde Kraal, een volledig omheinde parkeerplaats die direct toegang geeft tot het uitvak, geparkeerd waar de supporters uitstappen. Een kwartier later komt het tweede cluster van 4 bussen aan. Wat er in de Kraal gebeurt, is volledig zichtbaar voor Willem II supporters die zich als 'ontvangstcomité' verzamelen op de naast de Kraal gelegen parkeerplaats en schreeuwen en gooien. De situatie is niet echt bedreigend. De Willem II aanhang probeert tussen de auto's op de parkeerplaats door zo dicht mogelijk bij de NAC supporters te komen. De politie is ter plekke (ook met paarden) en drijft de jongeren weg. Lastig hierbij is dat ze zich tussen de auto's bevinden. Een bierflesje komt 10 cm naast een agent neer. Hiervan zal aangifte worden gedaan, persoon is aangehouden. Ook de camera's in de commandokamer nemen alles op en foto's worden uitgedraaid. De ME legt een buffer. Dat gebeurt zonder stress, rustig en gecontroleerd.

Een Willem II supporter wordt op verzoek van VC Willem II aangehouden omdat hij een aansteker naar het NAC vak gooit. Hem wordt baldadigheid ten laste gelegd. Op last van Willem II wordt een 7-tal NAC supporters met ondersteuning van politie uit het Interpolis Willem II vak verwijderd. Meer hierover onder de paragraaf kaartverkoop.

Na afloop van de wedstrijd worden de NAC-supporters nog enige tijd (circa een half uur) opgehouden in het uitvak. Het verkeer wordt omgeleid, zodat de weg voor het stadion vrij is voor het vertrek van de NAC-supportersbussen en eventuele ME acties. Bij het vertrek van de NAC supporters blijven groepen supporters van Willem II hangen bij de uitgang van hun vakken en op de parkeerplaats die grenst aan de Kraal. De stewards verzoeken de supporters te vertrekken en vervolgens stellen de stewards en de ME zich op in linie en drijven de Willem II supporters zeer gecontroleerd en rustig weg van de Kraal. De stewards en de ME gaven duidelijk aan dat men zich moest verwijderen en namen geleidelijk aan de ruimte in. Er was op geen enkel moment fysieke dreiging met geweld. De supporters gaven gevolg aan de instructies met overigens wel een omtrekkende beweging en proberen aan de andere zijde nogmaals de Kraal te bereiken maar stuiten ook daar op de ME. Als de supportersbussen van NAC zijn vertrokken, wordt de politie-inzet afgebouwd.

3.4 Inzet Willem II

Voorafgaand aan de wedstrijd

Bij Willem II is de veiligheidscoördinator verantwoordelijk voor de orde en veiligheid in het stadion. De veiligheidscoördinator initieert het vooroverleg en houdt met betrekking tot de voorbereidende werkzaamheden nauw contact met de veiligheidscoördinator van NAC. Op de wedstrijddag verzorgt hij de briefing van de stewards. Hier worden de gang van zaken en de verwachtingen doorgenomen, belangrijke aandachtspunten uit de briefing van de stewards zijn:

- Namen van drie lastige jongeren bij de laatste uitwedstrijd worden genoemd om extra op te letten.
- Er zijn geruchten dat er NAC-supporters uit bus 14 en 15 willen breken - NAC komt met 650 supporters³, 41 stewards, 6 politie in burger en een lid van het auditteam.
- Bussen van NAC arriveren in 4 clusters.
- Willem II heeft officieel alleen binnen het stadion bevoegdheden om op te treden, maar in samenspraak met de politie is besloten dat de stewards ook helpen met het 'schoonvegen' van de openbare weg bij het stadion.

Willem II zet 125 stewards en 6 man beveiliging in.

Om 13.00 uur vindt het regulier veiligheidsoverleg voor de wedstrijd plaats de auditor was hierbij en de 4^e official en de vc's van beide clubs. De scheidsrechter geeft aan moeite te hebben met de beslissing van de burgemeester om bij spreekkoren een eenmaal gestaakte wedstrijd niet meer te laten doorspelen. De veiligheidscoördinator van Willem II zegt toe hierover contact te zoeken met de burgemeester. Het verloop en de uitkomst hiervan staat beschreven in de paragraaf spreekkoren.

Tijdens de wedstrijd

In de commandokamer wordt de bediening van de camera's uitgevoerd door twee speciaal ingehuurd krachten. Zelfstandig houden zij alle camera's in de gaten en zoomen af en toe in als zij iets zien gebeuren. Via portofoons en mobile telefoons staan zij in contact met de veiligheidscoördinator en de hoofdstewards. Deze geven ook aan wanneer de camera's moeten inzoomen of foto's afdrukken. In de commandokamer zijn verder twee politiemensen aanwezig en 1 mobiele eenheid agent. In deze kamer heeft ook de politie een eigen plek. De ruimte beschikt over enkele beeldschermen die de mogelijkheid bieden om elke plek op de tribunes en verder in / buiten het stadion in de gaten te houden. Hierdoor kan zeer adequaat ingespeeld worden op ongewenste gebeurtenissen. Alle beelden worden digitaal opgenomen.

Na afloop van de wedstrijd

Na het laatste fluitsignaal verlaten de Willem II supporters rustig het stadion. De NAC-supporters worden volgens plan nog even opgehouden.

Noot 3 In werkelijkheid zijn het circa 800 supporters.

Een aantal Willem II supporters blijven hangen op de parkeerplaats naast de Kraal in de buurt van de uitgang van de NAC-supporters. Stewards van Willem II dringen er bij de supporters op aan zich te verwijderen. Zij doen dit in goede samenwerking met de politie. Als de Willem II supporters uit de buurt van het uitvak zijn, kunnen, op aangeven van de stadioncommandant van politie, de NAC –supporters hun vak verlaten en de bussen in gaan. Dit is circa 45 minuten na het eind van de wedstrijd. Het vertrek van de 15 bussen verloopt probleemloos.

3.5 Inzet OM en gemeente

OM

Bij risicowedstrijden, categorie C is de voetbalofficier van Justitie altijd aanwezig, evenals de parketsecretaris. Zij zijn of in het stadion of op het bureau. Bij de categorie B wedstrijden is de voetbalofficier oproepbaar. De parketsecretaris is altijd bij zowel de B categorie als de C categorie wedstrijden aanwezig. Bij de zogenaamde A categorie wedstrijden is een AU⁴-piket secretaris telefonisch bereikbaar. De voetbalofficier en de parketsecretaris zijn van mening over voldoende verwerkingscapaciteit te beschikken. Het OM is bij de overleggen aanwezig en heeft naast een adviserende, met name een volgende rol, dat wil zeggen dat de politie en het bestuur leidend zijn.

Gemeente

De adviseur openbare orde en veiligheid is bij de wedstrijd aanwezig als vertegenwoordiger van de driehoek, evenals de bovengenoemde voetbalofficier. De adviseur vertegenwoordigt in eerste instantie de burgemeester in de driehoek. De burgemeester, die zich op het vak bevindt, wordt voortdurend telefonisch door de adviseur openbare orde en veiligheid van de ontwikkelingen op de hoogte wordt gehouden. De afspraak is dat de burgemeester, indien nodig, in tweede instantie zelf (ook fysiek) aanschuift in de driehoek. Het afgelopen jaar heeft de gemeente samen met de politie en Willem II de geïnvesteerd in het vergroten van de Kraal.

3.6 Begeleiding NAC supporters

Politie Breda

De ochtend van de wedstrijd surveilleren 4 supporterbegeleiders (sbg's) van de politie Breda langs verzamelplekken van NAC-supporters. Twee sbg's sluiten zich aan bij de surveillerende politie in Tilburg en twee blijven in Breda. Dit wordt gedaan om informatie te krijgen over wie waar verzameld en eventueel buiten de combi om reist. Het heeft volgens de sbg's daarnaast een preventieve werking: als supporters zien dat ze in de gaten worden gehouden, houden zij zich rustiger. Ook komt er informatie binnen via de RID. De supportersbegeleiders kennen veel supporters van gezicht, maar weten hun namen niet altijd. De voetbalcoördinator heeft het meeste kennis van personen, en een van de wijkagenten heeft ook veel kennis. Deze informatie wordt echter niet systematisch uitgewisseld. De sbg's hebben een uitdraai van de stadionverbodenlijst uit het Voetbalvolgsysteem (VVS) van het CIV bij zich.

Noot 4 Aanhouden en Uitreiken.

Deze lijst is niet volledig up-to-date (er ontbreken daardoor 2 stadion-verboden) en er staan geen foto's op in verband met printerproblemen.

Stewarding

De wedstrijddag bij NAC begint met een centrale briefing van de meereizende stewards (30) en beveiligers (15). NAC Breda heeft een beveiligingsbedrijf ingehuurd. Deze mannen zijn veelal ook werkzaam als portier/beveiligers in de horeca van Breda, zij kennen daarom veel supporters. De stewards van NAC worden aangehangen bij deze beroepskrachten. De stewards zijn sinds 2 jaar ook in dienst bij het beveiligingsbedrijf en hebben hier goede ervaring mee. Ook de veiligheidsmanager geeft aan zeer tevreden te zijn met deze constructie. Er kunnen andere eisen worden gesteld aan de taakuitvoering. De organisatie van beveiliging en stewarding is professioneel opgezet en wordt duidelijk aangestuurd, de taakverdeling wordt goed toegelicht door het hoofd stewarding/beveiliging. Ook de aanpak van spreekkoren wordt toegelicht.

Door deze werkwijze zijn de kosten met circa € 150.000,- op jaarbasis genomen ten opzichte van het seizoen 2001-2002. Toen werkte NAC met vrijwilligers en minder security inzet. NAC geeft aan dat er hierdoor nog maar weinig incidenten zijn en dat er sprake is van een goede professionele organisatie met respect van (eigen) supporters, alsmede respect van overheidsdiensten

Vervoer

Bij het instappen van de bussen wordt gecontroleerd op alcohol en vuurwerk en er is tassencontrole, maar geen volledige foullering. Er wordt niet volledig gefouilleerd omdat dit bij het Willem II stadion wordt gedaan. Zo blijft Willem II verantwoordelijk voor wat er in het stadion gebeurt. Wel houden NAC stewards toezicht op foullering zodat zij eventueel kunnen assisteren of gemoederen tot bedaren brengen (zij kennen de supporters beter). Er worden 6 stewards vooruitgestuurd en 1 persoon van de beveiliging die de aankomst coördineert. De bussen vertrekken in clusters van 4. De politie pikt de clusters op, het is niet precies bekend waar. De bussen worden 1 voor 1 gelost bij aankomst in Tilburg. Op de terugweg mag wel gedronken worden (traytjes mogen mee onder in de bus).

Er gaan bijna 800 supporters mee in 15 bussen. De eerste bussen gaan op tijd weg, het laatste cluster blijft lang wachten omdat er een bus niet op komt dagen. De busmaatschappij regelt een andere bus/chauffeur. In het laatste cluster bevinden zich de meest fanatieke supporters/harde kern. Zij staan lang buiten te wachten in de kou, worden ongeduldig en morren: 'we gaan wel met de auto'. De spanning stijgt, maar hier wordt rustig en goed opgespeeld door stewards en beveiligers. De bus komt uiteindelijk toch en het cluster komt net op tijd aan bij Tilburg, waar deze wordt opgevangen door politie en snel naar stadion wordt begeleid. De bussen kunnen de Kraal inrijden en worden 1 voor 1 uitgeladen. Deze laatste groep supporters gaat door de zij-ingang naar binnen, in verband met het omgeduwde hek bij de tourniquets (dit staat beschreven in de paragraaf infrastructuur). De groep wordt wel gefouilleerd en komt net voor het eerste fluitsignaal het stadion binnen.

Op het vak

Tijdens de wedstrijd staan de stewards van Willem II en NAC bij de zijkant en de in- en uitgangen van het vak.

In het vak met NAC-supporters worden veel ludieke liedjes gezongen, er is veel sfeer, maar er zijn geen spreekkoren. Er zijn vooral veel 'gewone' supporters in het vak. De 'harde kern' gaat tegen lexaanwand tussen tribune naast de 'harde kern' van Tilburg staan. De supporters dagen elkaar regelmatig uit. Stewards/beveiligers stellen zich daar ook op. Er zijn voldoende stewards/beveiligers in het vak (van NAC en van Willem II). De sfeer blijft goed, ook na de 0-1 voor NAC. In het vak wordt eenmaal Bengaals vuurwerk afgestoken en vier maal een stinkende gele rookbom.

In de rust worden van buitenaf stenen door het hek onder het uitvak (beneden bij de kiosk) gegooid. De NAC beveiliging is vlak in de buurt en gaat tegen het hek aanstaan. Buiten het hek worden ME bussen gepositioneerd, waardoor het hek beter wordt afgeschermd.

Na afloop van de wedstrijd worden de NAC-supporters nog circa een half uur in het vak gehouden. Dat verloopt goed. De uitstroom naar de bussen en het vertrek onder politiebegeleiding gaat soepel. Het besluit om de NAC supporters op het vak te houden is genomen door de stadioncommandant omdat Willem II-supporters een omtrekkende beweging aan het maken waren om richting NAC-bussen te komen. Dit moest door de politie 'afgezekerd' worden. Pas toen dat geregeld was konden bussen veilig vertrekken.

3.7 Infrastructuur

Het huidige stadion van Willem II is bijna 10 jaar oud. Het stadion kent een goede infrastructuur, en ligt op een redelijk gunstige locatie aan een doorgaande weg met een ventweg erlangs, vlak bij de snelweg. Aan de voorkant (naast de Kraal) en de zijkant van het stadion zijn parkeerplaatsen gelegen.

In het stadion

Vak D, het uitvak is gelegen naast het vak van de 'harde kern' supporters van Willem II. De vakken zijn gescheiden van elkaar door een dubbele lexaanwand met daartussen een loopgracht van circa 1 meter en overspannen door een net. De supportersgroepen kunnen elkaar goed zien en hebben de positie om elkaar te jennen. Willem II gaf hierover aan dat het vak naast het uitvak eerst een familievak was maar dat steeds meer supporters uit de 'harde kern' hierin gingen plaatsnemen. Ook wilde de supportersvereniging juist van dit vak het sfeervak maken.

Er zijn voldoende uitgangen en deze zijn voldoende breed om een snelle uitstroom uit het stadion te creëren.

Buiten het stadion

De vergroting van de Kraal is volgens alle betrokkenen een echte verbetering ten opzichte van de situatie daarvoor. Eerder werden de bussen bij een verplichte combi aan de straatzijde op de ventweg geparkeerd. Dit maakte het scheiden van supportersgroepen lastig en vergde extra politie-inzet. In de Kraal is een smalle toegang 1,5 tot 1,8 meter breed, een soort loopgracht tot aan de tourniquets. Hier kan veel druk ontstaan en deze loopt bovendien parallel aan en direct naast (en dus vol in het zicht en de 'werplijn') de parkeerplaats van Willem II. De ME stelt zich met de busjes op tussen het hek en de parkeerplaats om de supportersgroepen visueel te scheiden en om het gooien met stenen en bierflesjes door Willem II supporters te bemoeilijken.

Het is lastig om de supporters van Willem II van de parkeerplaats te verwijderen tussen de auto's door. De supporters van NAC moeten door één van beide tourniquets heen om vervolgens via de afgeschermdde trap naar vak D geleid te worden. Vlak voor de tourniquets is een hek. Enkele NAC supporters gaan op het hek staan en het hek valt tot ieders verrassing om. Twee man beveiliging van NAC manen de supporters terug te lopen de Kraal in, de supporters doen dit. Twee man bereden politie snelt toe ter ondersteuning. Vervolgens wordt een ME-bus voor het opengevallen hek geplaatst en worden de supporters via de zij-ingang van de trap van vak D naar binnen geleid (niet meer via de tourniquets want die liggen naast het omgevallen hek). Na afloop van de wedstrijd verloopt het vertrek van de NAC-bussen soepel. Het is een voordeel dat er kan worden gekozen uit meerdere doorgaande routes de stad uit.

3.8 Kaartverkoop

De één op één kaartverkoop bij risico C wedstrijden van Willem II heeft de volgende invulling: Clubcard- en seizoenkaarthouders van Willem II kunnen naast het toegangsbewijs voor zichzelf een kaartje voor een introducé krijgen waarvan de club de naam niet kent.

Ditzelfde geldt voor de kaarten die de sponsors voor hun relaties ter beschikking krijgen – het is onbekend wie er op die kaarten het stadion inkomen.

Op de tribune worden 7 NAC-supporters uit het Willem II-Interpolis vak gehaald, direct naast het uitvak. Ze werden herkend door een sbg of steward op de tribune. Deze heeft dit gemeld aan de politie en met steun van de politie zijn deze mensen op last van Willem II van de tribune gehaald. Deze NAC supporters beschikten over een geldig plaatsbewijs op de sponsortribune (uitgedeeld door de sponsor), doch zij mochten als NAC supporter daar niet zijn. Omdat zij niet beschikten over een toegangkaart voor het uitvak en niet deelgenomen hadden aan de verplichte combi werd hen niet toegestaan alsnog het uitvak in te gaan. Dit in verband met een consequente uitvoering van de combiregeling. Zij dienden en konden zich legitimeren en daarna dienden ze het stadionterrein te verlaten in opdracht van de politie. Hetgeen gebeurd is.

Kaartverkoop aan Belgen

Een groep van 31 Belgen die een aantal maal per jaar wedstrijden van Willem II bezoekt, is voor deze wedstrijd met de bus naar Tilburg gekomen. Deze groep heeft volgens Willem II nog nooit voor problemen gezorgd. De Belgen hebben telefonisch kaarten gereserveerd en komen deze ophalen en betalen bij de informatiebalie van het stadion. Zij hebben geen clubcard, en moeten zich legitimeren.

Een van deze Belgen gooit later op de parkeerplaats een half gevulde bierfles in de richting van de NAC –supporters in de Kraal, deze viel echter net naast een agent. Hij wordt aangehouden en krijgt poging tot zware mishandeling ten laste gelegd.

Door politie wordt in de evaluatie naar de wedstrijd deze kaartverkoop aan de Belgen ingebracht; de afspraak wordt gemaakt dat dit in de toekomst niet meer zal gebeuren.

Feyenoorders?

Verder worden er in het stadion 15 Feyenoorders⁵ in het stadion herkend die tevens een clubcard van Willem II hebben. Dit wordt nog verder uitgezocht. Achteraf geeft Willem II aan dat dit maar 1 Feyenoordsupporter zou zijn geweest.

3.9 Spreekkoren

De vierde official geeft, zoals eerder al genoemd, in het veiligheidsoverleg anderhalf uur voor de wedstrijd aan dat de scheidsrechter moeite heeft met het Tilburgse beleid (zoals opgenomen in het lokale convenant) om bij spreekkoren een eenmaal gestaakte wedstrijd niet meer te laten doorspelen. De veiligheidscoördinator van Willem II zegt toe hierover contact te zoeken met de burgemeester.

De scheidsrechter vindt dat het voor hem als arbiter een stuk moeilijker is als hij 'geen speelruimte heeft' en de gevolgen van het stilleggen, gelijk staken zouden zijn. Hij wil de mogelijkheid hebben om door te kunnen spelen na een afkoeling, want dit is ook het KNVB-beleid zoals landelijk vastgelegd in de richtlijnen, die recent zijn vastgesteld naar aanleiding van de incidenten bij ADO Den Haag. De aanwezige auditor van de KNVB is het eens met de scheidsrechter. Als de burgemeester gearriveerd is, is er een goed overleg tussen de burgemeester, zijn adviseur, de scheidsrechter, de vierde official en de veiligheidscoördinator. De burgemeester maakte duidelijk dat hij vooraf helderheid over de beleidslijn wilde geven wat te doen bij spreekkoren en dat was dus een strikte handhaving, en dat wat hem betreft de scheidsrechter zelf uit maakte of hij na 2 of na tien minuten spreekkoren de zaak zou staken. Hij gaf ook aan de eventuele beslissingen van de scheidsrechter te zullen dekken.

De scheidsrechter hield vol overwegingsruimte te willen houden en vervolgens gaf de burgemeester aan dat als de scheidsrechter na stilleggen nog overleg zou willen of de overwegingen zoals die voorafgaand aan de wedstrijd golden nog steeds aanwezig waren dat dat wat hem betreft kon. De in het draaiboek vastgestelde tekst van de stadionspeaker is vervolgens aangepast, er is toegevoegd dat er 'in principe' direct gestaakt zou worden.

De stadionspeaker roept 10 minuten voor aanvang van de wedstrijd de gewijzigde tekst om.

Er wordt in Breda bij de stewardbriefing voor de buscombi ook aandacht besteed aan spreekkoren: bij spreekkoren in het uitvak reageren de NAC stewards eerst met sussende handgebaren naar de supporters, houden de spreekkoren aan dan neemt de organisatie van Willem II het over (de stadionspeaker en de verdere procedure). Er is niet gesproken over de beleidslijn in Tilburg dat de wedstrijd bij stilleggen direct gestaakt wordt.

Er zijn geen spreekkoren geweest.

Noot 5 Supporters kunnen over meer clubcards beschikken.

3.10 Combivervoer

De supporters van NAC hebben een omwisselbiljet, daarmee stappen zij de bus in. De biljetten zijn niet genummerd, dus de supporters kunnen zelf kiezen in welke bus zij stappen. In de bus onderweg krijgen de supporters een kaartje voor de wedstrijd. Dit kaartje lijkt eenvoudig te vervalsen, het is een blanco achtergrond⁶.

Interessant is dat deze buscombi goedkoper is dan een gewoon toegangskaartje, dat maakt het aantrekkelijk om met de buscombi te gaan. Ook supporters die normaal proberen buiten de combi te reizen, gaan met zo'n goede regeling wel met de combi mee. Dit wordt ook door de supporters in de bus verteld en blijkt ook uit het volgende stukje op internet:

Internetverslag van een groepje dat zich de combilozen noemt:

Soms sla je door in je principes. De afweging €17,-, de bus, het uitvak en de hele mikmak tegen €18,50, eigen vervoer, Willem II tribune en geen enkele mikmak werd onterecht gewonnen door de laatste. Met angst in de bilnaad (voor de gelijkmaker) en een continue drang om te schreeuwen tussen het Tilbo-volk vertoeven was niet echt het beste idee dat de Combilozen ooit gehad hebben. Slechts drie naïevelingen togen dus vanmiddag op eigen gelegenheid naar Tilburg. Bij het stadion was geen enkele controle op het identiteitsbewijs, Vak L werd zonder problemen aangedaan. En dan zit je daar, troosteloos te staren naar een hossend uitvak. Luisterend naar mooie spreekkoren, prima verstaanbare, ludieke liederen. Nee, dergelijke wedstrijden horen eigenlijk niet op eigen vervoer bezocht te worden. Vooral niet als NAC dan ook nog wint. Wat waren wij zielig en wat waren zij tof...

Tilburg werkt met straffen en belonen, als de buscombi 2x goed verloopt kan het volgend jaar een auto-combi worden overwogen.

3.11 Handhaving stadionverboden

De politie in Breda heeft geen actuele stadionverbodenlijst de lijst dateert van 12 november. Daardoor ontbreken er 2 (van de 43) namen. Ook zijn er geen foto's afgedrukt (blijkbaar werkt het afdrukken niet goed).

Enkele stewards in Breda geven desgevraagd aan dat zij niet mogen weten wie een stadionverbod heeft in verband met de Wet bescherming persoonsgegevens (dit is feitelijk onjuist, auditteam). Ook in het eigen stadion weten zij niet wie (van hun vak) een stadionverbod heeft. Een aantal NAC stewards geven aan dat het idee bestaat dat er onvoldoende wordt gecontroleerd op stadionverboden. De beveiligers hebben wel een stadionverbodenlijst, maar die staan niet altijd bij de ingang van de vakken.

De mensen van het beveiligingsbedrijf (15 man) ontvangen, voorafgaand aan de buscombi een actuele namenlijst van de stadionverboden via NAC. De stewards (30 personen) zien deze lijst niet. De beveiligers geven aan geen foto's nodig te hebben omdat ze de jongens over het algemeen wel kennen. Wel hebben zij de vraag om de voornaam en evt. bijnaam en geboortedatum te mogen weten.

Noot 6 Navraag leert dat Willem II het verkeerde formaat tickets had besteld; dat kon niet gebruikt worden. Daarom zijn bij wijze van noodgeval oude, onbedrukte tickets gebruikt.

Eén man met een stadionverbod cirkelde wat om de supportersbussen heen (kennelijk op zoek naar een gaatje). Maar deze persoon was bekend bij de beveiliging en heeft niet de kans gehad een bus in te stappen.

Bij de briefing van de stewards van Willem II wordt niet besproken wie er een stadionverbod hebben. Willem II heeft 13 stadionverboden lopen. Alleen als er nieuwe stadionverboden zijn, worden deze tijdens de briefing genoemd. De lijst met stadionverboden is wel aanwezig. Maar veel personen zijn bij de stewards niet bekend omdat veel stadionverboden opgelopen zijn bij uitwedstrijden buiten het stadion. Stewards krijgen dan wel een naam te horen maar kennen het gezicht er niet bij.

Willem II houdt nu een paar jongens die bij de laatste uitwedstrijd (tegen AZ) erg vervelend waren, extra in de gaten. Zij hebben geen stadionverbod. Er wordt vanuit gegaan dat als er al iemand met een stadionverbod binnenkomt, de sbg's van de politie deze wel herkennen die de veiligheidscoördinator of de politie in uniform kunnen tippen om hen eruit te halen. Er zijn geen signalen binnengekomen dat er supporters met een stadionverbod in het stadion aanwezig zijn geweest.

Onlangs heeft Willem II enkele personen met civiele stadionverboden vervoegd teruggeleid naar het stadion met vervangende taakstraffen. De politie was hiervan formeel niet op de hoogte gesteld. Willem II is van mening dat het alternatieve straffenbeleid een zaak is van de BVO is en niet van de politie. Dit is besproken in het MDVO en dit besluit is teruggedraaid. Willem II meldt overtredingen van het stadionverbodenbeleid aan de KNVB en ook de alternatieve straffen worden achteraf gemeld bij KNVB.

NAC geeft aan dat ze het incidenteel niet eens zijn met de opgelegde straffen van de KNVB. Als enig middel ter rechtvaardiging van een 'te zwaar' stadionverbod kan de club de alternatieve route inzetten waarmee een supporter weer vrij snel naar de wedstrijden mag.

NAC werkt niet met (vrijwillige) meldingsovereenkomst voor civiele stadionverboden. NAC geeft aan dit wel te willen maar de driehoek in Breda inclusief de politie geeft aan geen ruimte en mankracht beschikbaar te hebben. NAC is eventueel wel bereid om mankracht leveren.

Op dit moment zijn er geen supporters bij Willem II die deelnemen aan een vrijwillige meldingsovereenkomst.

4 Conclusies

Op grond van de geraadpleegde draaiboeken, documenten en de waarnemingen op de wedstrijddag zelf, trekt het auditteam de volgende conclusies.

4.1 Beleid

De organisaties bij de wedstrijd Willem II - NAC zijn in de ogen van het auditteam, zeker beleidsmatig, grondig voorbereid. De lijnen van het Landelijk Beleidskader worden goed gevolgd. Het lokale convenant evenals de draaiboeken van de politie zijn goed doordacht, helder van opbouw en tot in detail uitgewerkt.

Het convenant is actueel en bijna volledig, alleen afspraken over het preventief supportersbeleid en supportersvervoer ontbreken. Verder adviseert het auditteam om artikelen over dadergerichte aanpak apart te vermelden en verder te concretiseren.

Het spreekkorenbeleid in Tilburg wijkt af van het landelijk afgesproken beleid. In Tilburg wordt een eenmaal stilgelegde wedstrijd direct gestaakt. Het auditteam is van oordeel dat landelijk afgesproken beleid en richtlijnen lokaal uitgevoerd dienen te worden. Eenduidigheid en helderheid van de aanpak is noodzakelijk richting de supporters.

Willem II geeft aan dat een aantal onderwerpen niet in hun wedstrijddraaiboek zijn opgenomen omdat het draaiboek dat onder 20 personen verspreid wordt in verkeerde handen kan vallen, omdat een deel van de beleidsafspraken standaard is en omdat de onderwerpen bij de briefing worden besproken. Het auditteam is van mening dat het draaiboek van Willem II weliswaar voldoet aan de basisvoorwaarden, maar aan kracht kan winnen als de bijzonderheden rondom deze wedstrijd ook opgenomen waren, zeker omdat de wedstrijd tegen NAC als 'de' risicowedstrijd beschouwd wordt.

De samenwerking tussen de betrokken partners is over het algemeen goed. Ook de uitvoering is op hoofdlijnen goed, het auditteam heeft wel een aantal verbeterpunten geconstateerd.

In Tilburg wordt systematisch gewerkt aan het bereiken van doelstellingen. Het maandelijks multidisciplinair veiligheidsoverleg is daarvan een goede illustratie. Hier worden de wedstrijden geëvalueerd en voorbesproken. Dit leidt onder andere tot een heldere evaluatie van de wedstrijden van het vorig seizoen en het daarop gebaseerde plan van aanpak voor dit seizoen. Mede hierdoor is het mogelijk de risico-inschaling en de politie-inzet goed te onderbouwen. De politie-inzet in Tilburg is de afgelopen jaren aanzienlijk gedaald⁷. Dit is mede bereikt door het inrichten van een aparte parkeerruimte voor bussen van het uitvak. En door voornamelijk bij wedstrijden met een laag risico de politie tussen opening en sluiting van wedstrijden andere taken te laten uitvoeren (buiten het voetbal).

Noot 7 Vorig seizoen is de inzet met 17% gedaald ten opzichte van het jaar daarvoor

Zo is bijvoorbeeld bij de wedstrijd van RBC vorig seizoen, met uitzondering van de verkeersregeling, helemaal geen politie ingezet.

De politie inzet bij deze wedstrijd is voor Tilburgse begrippen hoog, maar wel adequaat hoog. Zeker gezien het feit dat er sprake is van een van de twee grootste risicowedstrijden in Tilburg van het jaar. Wat hierbij meespeelt is de grote inzet van stewards, het vergroten van de Kraal en de redelijk gunstige ligging van het stadion. Door zoals gepland een aantal verkeerstaken over te laten nemen door stewards kan de politie-inzet nog iets verder teruggedrongen worden. De inzet van de politie (ca. 120 personen) en stewarding Willem II (ca. 130 personen) en NAC (ca. 40 personen) biedt de mogelijkheid om alle gestelde taken goed uit te voeren en is goed georganiseerd.

De Openbare Orde groepen worden bij categorie A wedstrijden tijdens de wedstrijd ingezet op andere taken. Er worden (vrijwillige) verkeersregelaars van Willem II opgeleid die de politie kunnen ontlasten.

Het goed doordachte en vastgestelde beleid en het daadwerkelijke terugbrengen van de politie-inzet in Tilburg is een voorbeeld voor andere speelsteden:

- het maandelijks multidisciplinaire overleg;
- evaluatie iedere wedstrijd wordt tevens ingezet voor onderbouwing risico-inschaling;
- aparte (vergrootte) parkeerruimte voor bussen van het uitvak (De Kraal);
- grote inzet van stewards;
- openbare orde groepen van politie bij risico A-wedstrijden inzetten op andere taken.

4.2 Uitvoering

Gezien de aard van de wedstrijd en de goed geëvalueerde historie van dit duel, is er naar het inzicht van het auditteam terecht een keuze gemaakt voor de indeling in risicocategorie C. Er is een duidelijk alcoholbeleid en dit is voor zover na te gaan, goed uitgevoerd. Wel plaatst het auditteam enkele kanttekeningen betreffende de infrastructuur, de kaartverkoop en de handhaving van stadionverboden.

Alcoholbeleid

Bij een risico C-wedstrijd wordt tot na afloop van de wedstrijd in het hele stadion geen alcohol geschonken, een uitzondering wordt gemaakt voor tijdens de besloten diners en buffetten. Op de tribunes is nooit alcohol toegestaan. Dit impliceert bij een A wedstrijd, dat men wel in de rust een pilsje kan kopen maar het niet mee kan nemen de tribune op.

Het auditteam beveelt aan dat de regel geen alcohol op de tribunes ook bij andere clubs navolging verdient.

Combiregeling

De combiregeling is goed uitgevoerd en succesvol gebleken. De beoogde scheiding van supportersgroepen is grotendeels geslaagd (zie kopje kaartverkoop).

De voordelige prijs van de buscombikaarten heeft ertoe bijgedragen dat het ook voor supporters die 'normaal' liever buiten de combiregeling reizen, nu voor de buscombi kiezen. Dit kan een voorbeeld zijn voor andere clubs.

In Tilburg heeft men het beleid van belonen van goed supportersgedrag. Dit betekent dat overwogen wordt om voor de volgende Willem II – NAC de combiregeling te versoepelen. Feitelijke besluitvorming hierover is pas mogelijk als adequate inschatting van alle risico's mogelijk is.

Infrastructuur

Ligging

Het stadion van Willem II ligt gunstig ten opzichte van uitvalswegen en de snelweg. Supportersstromen kunnen snel worden aan en afgevoerd.

Buiten het stadion

- De aanleg van een afgesloten parkeerruimte die direct grenst aan de ingang van het uit-vak, de zogenoemde Kraal, werkt goed. De supportergroepen zijn volledig fysiek gescheiden.
- In de Kraal is een smalle toegang 1,5 tot 1,8 meter breed, een soort loopgracht tot aan de tourniquets. Hier kan veel druk ontstaan en deze loopt bovendien parallel en direct naast (en dus vol in het zicht en de 'werp-lijn') van de parkeerplaats van Willem II.

Het verdient aanbeveling de supporters uit elkaars zicht te houden door het hek af te scherpen, bijvoorbeeld met doek of met afdekplaten. Ook zou het gunstiger zijn als de aanloop niet direct naast de parkeerplaats loopt, maar er haaks opstaat aan de andere zijde van de tourniquets.

- Er kan ook nog voor gekozen worden om bij risico C-wedstrijden de toegangsweg naar het stadion voor Willem II supporters niet via de parkeerplaats te laten lopen.
- Een deel van het hek om de Kraal bleek te zwak en brak toen er 3 à 4 supporters op gingen staan. De beveiliging van NAC en de politie reageerden hier alert op.

Het verdient aanbeveling om het volledige hekwerk te (laten) controleren. De leverancier van het hekwerk moet verzocht worden om bij gebreken andere voetbalclubs met hetzelfde hekwerk hierover te informeren.

- Het is moeilijk om de supporters van Willem II van de parkeerplaats te verwijderen tussen de auto's door. Hierdoor is het lastig voor de politie om bij geval van (dreigende) ongeregeligheden het plein schoon te vegen. Overwogen zou moeten worden om bij risico C wedstrijden hier geen auto's te laten parkeren.
- Uitstroom van supporters uit het stadion verloopt snel door de vele uitgangen en de brede trappen.

In het stadion

Het lijkt onlogisch om eerst alle moeite te doen om supportersgroepen te scheiden (in ieder geval fysiek) om vervolgens in het stadion de doelgroepen vol in elkaars zicht te plaatsen. Dit kan eenvoudig een opgefokte sfeer opwekken en eventueel agressie.

Ons advies is, om in het kader van supporterscheiding, het vak van de harde kern van Tilburg te verplaatsen. Als dat niet haalbaar is zou overwogen kunnen worden om risicovolle supportersgroepen uit elkaars zicht houden. Dit kan bewerkstelligd worden door een doek te spannen in loopgracht tussen de lexaanwanden.

Kaartverkoop

Voor deze C-wedstrijd geldt een clubcard- of seizoenkaartverplichting. Het doel hiervan is dat Willem II weet wie er het stadion binnenkomen.

Het is dan ook onlogisch om vervolgens een één op één kaartverkoop te hanteren hetgeen inhoudt dat iedere kaarthouder één kaart kan bijkopen. Een één op één kaartverkoop blijkt door BVO's verschillende te worden geïnterpreteerd. Wie op de bijgekochte kaart binnenkomt is niet controleerbaar.

Ook niet controleerbaar is wie er binnenkomen op de kaarten die sponsors uitdelen. Zo zaten er minstens 7 NAC supporters in het Interpolis Willem II vak. Met de sponsors zouden afspraken gemaakt moeten worden over de verspreiding van de kaarten.

Op de wedstrijddag zijn de kassa's gesloten en vindt er geen kaartverkoop plaats. Willem II is er voor verantwoordelijk dat deze afspraak nagekomen wordt. Tegen deze afspraak in kan een groep Belgen die regelmatig wedstrijden van Willem II bezoekt, zonder clubcard gereserveerde kaarten ophalen en betalen aan de informatiebalie. Een van deze Belgen wordt later aangehouden wegen het gooien van een bierflesje. Na overleg heeft Willem II besloten deze vorm van verkoop niet meer toe te passen. Dat is een juiste beslissing.

- 1 op 1 kaartverkoop betekent bij de ene Betaald Voetbalorganisaties dat de seizoenkaarthouders op hun clubcard nog een kaart bij kunnen kopen, bij de andere Betaald Voetbalorganisatie betekent dit 1 kaart per persoon. Dit verschil in interpretatie leidt tot onduidelijkheid, er moet eenduidige afspraken komen over wat 1 op 1 kaartverkoop inhoudt.
- Het auditteam vindt het een onwenselijke situatie dat bij risico C-wedstrijden per persoon 2 kaarten kunnen worden gekocht, omdat de club in dit geval moet weten wie een toegangsbewijs heeft voor het stadion.
- Met sponsors moeten goede afspraken gemaakt worden over het uitdelen van toegangskaarten bij risico C- wedstrijden: registratie van personen en schriftelijk vastleggen dat de genodigde geen supporter kan zijn van de uit-spelende club (m.u.v. de business-seats).
- Geen kaartverkoop zonder clubcard bij risico C en geen kaartverkoop op de dag zelf, hierop kunnen geen uitzonderingen gemaakt worden.

Handhaving stadionverboden

Succesvolle handhaving van stadionverboden vergt een goede samenwerking tussen ketenpartners. Dit betekent ook dat alternatieve trajecten rondom stadionverboden onderling moeten worden afgestemd.

Supporterbegeleiders van de politie en (hoofd)stewards moeten in bezit zijn/kennis hebben van de actuele lijst stadionverboden met beschikbare foto's. Stewards worden niet of nauwelijks geïnformeerd over stadionverbodenlijst, terwijl dit de personen zijn die de toegangscontrole uitvoeren.

De mening bij de clubs en bij de politie is dat er onvoldoende mogelijkheden zijn, het auditteam is van mening dat de mogelijkheden die er zijn beter kunnen worden benut. Dit kan bereikt worden door een goede voorbereiding, het beschikbaar hebben van actuele informatie en goede briefing/ informatie-uitwisseling tussen club en politie en tussen politiemensen en stewards onderling.

- De mogelijkheden die er zijn om stadionverboden te handhaven worden onvoldoende benut. In het algemeen stelt het auditteam dat er veel onbekendheid is met de wettelijke mogelijkheden van handhaving stadionverboden. Dit geldt voornamelijk wat betreft de kennis bij de clubs wat betreft de 'wet bescherming persoonsgegevens' (WBP) en de meldingsovereenkomst voor civielrechtelijke stadionverboden.
- Stewards moeten bij iedere wedstrijd inzicht krijgen in de lijst met stadionverboden.

Mogelijkheden gebruik persoonsgegevens

De Betaald Voetbalorganisaties kunnen van de mogelijkheid gebruik maken om zelf een pasfotobestand van de supporters aan te leggen en bij te houden. Het aanleveren van een actuele pasfoto, gekoppeld aan een legitimatie kan worden vastgelegd in het contract dat de supporter aangaat met de club (bij het kopen van een clubcard of een seizoenskaart). Hierin kan worden vermeld dat deze foto wordt gebruikt in het geval van overtreding van de huisregels of het opleggen van een stadionverbod. Als de supporter hier niet (meer) mee akkoord gaat, kan het contract worden ontbonden. ADO-Den Haag heeft deze voorwaarde al in haar contracten opgenomen. Ajax, Feyenoord en PSV, werken op kleinere schaal met een soortgelijke systeem voor hun uitkaart.

Het auditteam stelt dat de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP), mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, aan de BVO's geen bezwaren in de weg stelt voor het registreren van pasfoto's van supporters. Deze pasfoto's mogen worden gebruikt voor het signaleren en voor identificatie van mensen met een stadionverbod door de BVO.

In bijlage 3 staat een praktische uitwerking van het aanleggen en gebruiken van een pasfotobestand.

Meldingsovereenkomst stadionverbod

Het feit dat de politie geen medewerking zou geven aan de uitvoering van een vrijwillige meldingsovereenkomst voor een civielrechtelijk stadionverbod impliceert niet dat een vrijwillige meldingsovereenkomst niet mogelijk zou zijn. De raad van hoofdcommissarissen heeft toegezegd dat de politie een faciliterende functie heeft bij de uitvoering van de meldingsovereenkomst. Mocht het niet mogelijk zijn om hier gevolg aan te geven dan kan in overleg met de KNVB de meldingsovereenkomst op een andere plaats door een andere instantie worden uitgevoerd. Dit kan bijvoorbeeld door het jeugdwerkzijnswork of mensen namens de club. Bij FC Groningen zijn hier ervaringen mee opgedaan. Tussen lokale partners dienen sluitende afspraken gemaakt te worden over vormgeving en uitvoering van de vrijwillige meldingsovereenkomst.

De meldingsovereenkomst voor civielrechtelijke stadionverboden kan vaker toegepast worden, en is een goed middel om een deel van de supporters met een stadionverbod weg te houden van het stadion. Politiekorpsen kunnen hier hun medewerking aan verlenen, ook kan overwogen worden andere instanties hiervoor in te schakelen. Afspraken die hierover gemaakt worden moeten sluitend zijn en worden vastgelegd worden in het lokale convenant.

Spreekkoren

Het spreekkorenbeleid in Tilburg wijkt af van het landelijk vastgestelde beleid.

Voor de duidelijkheid naar scheidsrechter en publiek pleit het auditteam er voor dat er in het hele land één norm geldt: de beleidsafpraak zoals nu landelijk is vastgelegd in de richtlijnen van de KNVB en bevestigd in de brief van minister Remkes aan de Tweede Kamer van 4 oktober 2004.

De afkoelingsfase die hierin is vastgelegd, maakt het voor een scheidsrechter eenvoudiger om in te grijpen. Het maakt het ook mogelijk om de openbare orde effecten in te schatten van het in een later stadium eventueel staken van de wedstrijd en de verantwoordelijkheid voor de openbare orde van de burgemeester inhoud te geven. Ook is het belangrijk dat de burgemeester de beslissing die de scheidsrechter hierin maakt, ondersteunt. Dit is expliciet gebeurd bij deze wedstrijd. Er zijn voorafgaand en gedurende de wedstrijd Willem II- NAC geen kwetsende en discriminerende en/of racistische spreekkoren en spandoeken in het stadion of nabij het stadion waargenomen.

Stewardorganisatie

De politie is niet meer zichtbaar in het stadion aanwezig, de stewards hebben deze taken overgenomen. De BVO is verantwoordelijk voor de orde in direct om het stadion (niet op de openbare weg), terwijl de politie verantwoordelijk is voor de handhaving van de orde in de openbare ruimte rond het stadion (zie pag. 39 Beleidskader). Bij deze wedstrijden hebben stewards buiten het stadion de ME succesvol geholpen om supporters weg te drijven van de parkeerplaats en de openbare weg. De grens tot waar de steward op mogen treden moet duidelijk afgesproken worden. Dit betekent ook dat er duidelijke afspraken moeten worden gemaakt over de stewards die in Tilburg worden opgeleid voor verkeersregelaar op de openbare weg. Zij moeten duidelijk herkenbaar zijn als verkeersregelaar en worden aangestuurd door de politie.

De stewardorganisatie en beveiliging NAC zijn goed georganiseerd. Beveiligers kennen doordat zij ook werkzaam zijn in horeca van Breda veel jongens. Dit is een groot voordeel. Zij hebben autoriteit en respect van doelgroep. Ook is er een goede verstandhouding/samenwerking tussen beveiligers en stewards. NAC geeft aan dat de problemen met supporters verminderd zijn. Voor het auditteam is dit niet eenvoudig hard te maken. Het aantal stadionverboden is wel gedaald van 40 in 2001-2002 naar 26 in 2003-2004.

Bijlagen

Bijlage 1 Samenstelling auditteam

Het auditteam is als volgt samengesteld:

Voorzitter

- Margo Vliegthart

Leden

- Cees Bakker
- Tom van Daalen
- Jan Franssen
- Cees Ottevanger

Het wedstrijdbezoek is uitgevoerd door Margo Vliegthart, Cees Ottevanger en Tom van Daalen. Ondersteuning is verleend door Marga van Aalst en Gea Schaap van DSP-groep.

Bijlage 2 Plattegrond stadion Willem II

Bijlage 3 Uitwerking aanleggen pasfotobestand BVO's

Een BVO kan de volgende stappen ondernemen om de registratie van pasfoto's voor de handhaving van huisregels en van stadionverboden mogelijk te maken:

- De algemene voorwaarden voor de kaartverkoop en aanvraagformulieren aanpassen en het doel van de pasfotoregistratie vastleggen namelijk: handhavingsbeleid ten aanzien van huisregels en stadionverboden door middel van onder andere pasfotoregistratie.
- Dit communiceren aan supporters.
- Melding College Bescherming Persoonsgegevens doen (voor zover dit nog niet gedaan is).
- In het huisreglement opnemen dat de pasfoto kan worden gebruikt ter signalering en identificatie.
- Elke supporter bij aankoop van een clubcard een pasfoto laten inleveren of een pasfoto ter plaatse maken en anders weigeren een clubcard te verkopen.
- Deze pasfoto (onder naam en toenaam) beveiligd opslaan en iemand aanwijzen die verzoeken tot informatie/verzet behandelt.
- 'Psfotobestand' slechts weer gebruiken als er vergeleken moet worden met bijvoorbeeld videobeelden: signalering door de BVO zelf.

Als een supporter een stadionverbod krijgt (conform voorwaarden van club/KNVB):

- Pasfoto (en naam) opnemen in aparte lijst met mensen die een stadionverbod hebben gekregen.
- Voor elke wedstrijd: deze lijsten *alleen* ter beschikking stellen aan stewards aan de poort van het stadion.
- Na elke wedstrijd: lijsten weer innemen, eventueel updaten. Pas weer tevoorschijn halen bij volgende wedstrijd.

Als stadionverbod onterecht blijkt:

- Gegevens van supporter direct uit 'verbodsbestand' halen.

Na afloop seizoen/ begin volgend seizoen:

- Gegevens vernietigen van supporters die geen clubcard meer hebben.
- Na 3 tot 4 jaar iedereen een nieuwe pasfoto laten inleveren.